180. szám

A „KELET“ előfizetési díja:

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 12-ik szám.

Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fogadási irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.

Nyilttéri czikkek

gármond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, szerda, augusztus 10

KOLOZSVÁR, 1881. aug. 8.

A Közép-Ázsiából érkezett hirek szerint nem lehetetlen, hogy azon jó egyetértés Anglia és Oroszország között, melynek létrehozásában Gladstone oly tevékenyen munkálkodott, megszünése felé közeledik.

Ismeretes, hogy Gladstone Oroszország európai keleti politikájának meglehetős szolgálatokat tett az által, hogy Disraelivel ellentétben Anglia rokonszenvét és segitségét Törökország irányában lehetőleg elenyésztetni törekedett. Mint jó hazafi és jártas politikusról feltehető azonban, hogy ezen politikai és diplomatiai működésében nem Oroszország, hanem Anglia érdekeit tartotta szem előtt, és igy Oroszországtól viszonszolgálatokat várt. A viszontszolgálat terrenuma Közép-Ázsiában Perzsia és Afganisztán. — Részünkről legalább felteszszük, hogy a mily mérvben kedvezett vagy legalább is nem volt ellenére Anglia Gladstone alatt Oroszország európai keleti politikájának, ép oly mérvben elvárhatta, hogy Oroszország viszont nem fog akadályokat görditeni, vagy legalább is nem fog cselekvőleg fellépni Közép Ázsiában Anglia érdekei ellen. A legujabb hirek ellenkezőről tesznek tanuságot, s minthogy Anglia és a szomszéd Oroszország közötti barátságos vagy ellenséges viszony koránt sem közönyös reánk nézve, nem világpolitikai, hanem hazai érdek is felhivja figyelmünket azon eseményekre, melyek szintere Közép-Ázsia, és melyek abban állanak, hogy Oroszország elfoglalta Akhalt, és hogy Afganisztánban az angol protectióval trónra emelt Abdurrahman ellen Ejub khán fellázadt, őt Karczi-Attánál megverte, Kandahart elfoglalta, és hogy a megvert fejedelem seregének jelentékeny része átpártolt a győzőhez.

A mennyiben e két eseményt egymástól külön választjuk, nagy jelentőséggel külön-külön egyik sem bir, a kettőt azonban összevetve és azt hatásában ekkép együtt szemlélve, meg nem tagadható világpolitikai jelentősége.

Ma holnap két éve, hogy Oroszország óriási vereséget szenvedett Göktedeinél a középázsiai nomád népek egyik legbátrabb népétől, tekke-turkománoktól. Akhal a tekkék egyik részének országa Perzsia északi részének szomszédságában.

Első tekintetre tehát az oroszok támadása, Akhal elfoglalása a tekke-turkománoktól két évvel ezelőtt szenvedett vereség megboszulásának, és igy az ezáltal megcsorbitott ázsiai harczi és hatalmi nymbus visszaállitására irányzott törekvésnek tudható be. Ép igy az afgán felkelés azon mozgalmak egyikének vehető, mely a harczias afgán törzsek között, és ezek valamelyik fejének a legitim uralkodó ellen nem a ritka esetek közé tartozik.

Részünkről azonban szintén hisszük, Perzsia felett északtól keletre haladó tekkék elleni hadjárat — Akhal elfoglalása — és ugyanezen időben Afganisztán délnyugati irányában — tehát azon helyt, hol az angol suprematia, vagy legalább is biztos semlegesség Angliának kiváló érdekében áll — megindult mozgalom az angolok által pártfogolt khán ellen, nem véletlen, hanem a politika müve, melynek titkos mozgató szálait Oroszország tartja kezében.

Erre enged következtetni Oroszország közép-ázsiai politikája, mely aligha más, mint Perzsia és Afganisztán elfoglalásával India határainak elérése. Erre első lépés a Perzsia és Afganisztán közötti turkomán területnek déli iránybani lassankénti elfoglalása, és igy ezen területen hadászati, ipar-, kereskedelmi, financziális szempontokból egyiránt góczpontot képező városoknak, Mervnek, és még inkább a délre fekvő Heratnak orosz hatalom alá vétele.

Egy pillantás a térképre, meggyőz e feltevés helyességéről. Merv, de főkép Herat azon terület, mely elválasztja Perzsiát délnyugati Afganisztántól. Ezen terület birtoka közvetlen szomszédságba hozná az oroszt délnyugati oldalról Perzsiával és észak-keleti oldalró Afganisztánnal, mely közvetlen szomszédság a legkedvezőbb helyzetet szolgáltatná Oroszországnak arra nézve, hogy előbb az angol befolyást gyengitse, megszüntesse, majd az orosz befolyást növelje és igy ezen országok politikai eszközévé változtatása által lassanként magát India határába helyezze, és igy valahára financziális hasznát is vehesse óriási àldozatokba került közép-ázsiai birtokainak.

Egynegyed, fél vagy egész század folyama szükséges-e erre? bizonytalan, de hogy Oroszország erre törekszik, és hogy ezen törekvésében rendithetlen, kitartó és fáradhatlan, azt eddigi működése tanusitja.

Ámde Angliának is ezen területeken és országokkal épen azon érdeke van és kell is hogy legyen, mint Oroszországnak és pedig legfőkép Oroszország miatt.

Anglia világhatalmi állása és befolyása gyarmataiban, főkép Indiában fekszik, ezek nélkül pusztán az európai hármas sziget, területi helyzeténél fogva az európai hatalmasságok concertjében irányadó szereppel nem birhat. Ennélfogva Anglia nagyhatalmi állásának és befolyásának fentartása — tehát ily értelemben vett létkérdése — szükségli, hogy Európán kivül fekvő birtokrészeit megtartsa, azt jövendő veszélyek ellen már idején megóvni törekedjék.

Anglia Azsiában északfelé már kilépett indiai határaiból, hátrálni, visszatérni ismét nem lehet, mert az orosz uralom az utóbbi évtizedekben Közép-Ázsiában már annyira haladt, hogy minden egyes lepés visszafelé egyenlő két lépés térengedéssel a lefelé hatoló Oroszország javára, ugy, hogy már ma-holnap általánossá kezd válni azon nem oly rég még illusiónak tartott felfogás, hogy Angliát indiai birtokaiban már nem az ázsiai benszülöttek, hanem az északi kolossus fenyegeti.

A mily mérvben terjed ezen felfogás, ép oly mérvben szerez hivőket azon politika, hogy Perzsiában, délnyugati Afganisztánban és e kettő közötti turkoman területen, főkép Heratban, Anglának már nem annyira puszta diplomatiai uton elért semlegességet, hanem oly helyzetet kell létesitenie, mely átlal ő határozza meg saját érdekei szerint ezen országok érdekeit, politikai szereplését, és hogy e tekintetben ne legyen kitéve ez országok ingadozó politikájának, az orosz befolyásnak. Hogy ez minő uton és módon éressék el Perzsia, Herat, délnyugati Afganisztán vagy különösen a középső bekeblezése, Bosznia szerü occupatioja, avagy szoros véd- és dacz-szövetség kötése által, a jövő kérdése, de a melyekkel Anglia az ujabb orosz terjeszkedés miatt már foglalkozik és pedig oly irányban, mely nem hagy kétséget az iránt, hogy Anglia Oroszországban már-már ellenséget lát. Ennek adott legujabban kifejezést az alsóházban Hartington marquis, midőn Barflett felszólalására nyiltan kijelenté, hogy Akhal területnek Oroszország által történt elfoglalása és igy Perzsia északi határai irányában való előnyomulása, hasonlókép az afgán határhoz közeledése, Angliában nem közönbös. Kifejezést adott továbbá annak is, hogy Afganisztán függetlensége és integritása Angliára kiváló fontosságu, miért az angol kormány semmiféle barátságos hatalomnak nem fogja megengedni, hogy Afganisztán bel- vagy külügyeibe avatkozzék. Nyilvánvaló, hogy ezen barátságos hatalom Oroszország, de másrészt az is igen könnyen feltehető, hogy Oroszország nemcsak akar beavatkozni, hanem — a mint ezt azelőtt pár évvel folytatott angol-afgán háboru alatt tette — már beavatkozott is.

Ezek szerint a két irányban megindult harczot, mozgalmat vissza lehet vezetni Oroszországra és azt Oroszország részéről közvetve Anglia ellen irányzott támadásnak tekinteni. Ekép már közeledik azon időpont, midőn Közép-Ázsiában az angol és orosz érdekek, Persia, Herat és Nyugat-Afgan közvetett, vagy közvetlen birásáért, egymással összeütközésbe jönnek, s minthogy ezen érdekek annyira ellentétesek, hogy az egyik csak is a másiknak megsemmisitésével elégithető ki, már nincs is oly messze az idő, midőn az angol érdekek megvédésére puszta diplomatiai levélváltás már nem lévén elegendő, az erők összemérésére kerül a sor.

Az összeütközés erős leend, mert Oroszország a kulcsokat akarja megszerezni, mig Anglia világhatalmi állásának egyik oszlopát kell hogy megvédje és biztositsa, s minthogy mindkét hatalom igen fontos érdekekért száll sikra, ez igénybe veendi mondhatni összes erejét és figyelmét, mi maga után vonandja, hogy Oroszország legalább egy időre kénytelen lesz pihenőt tartani európai keleti politikájában és ebben rejlik specialis fontossága az angol és orosz közép-ázsiai érdekek összeütközésének Ausztria-Magyarországra nézve.

Koastantinápoly elfoglalására irányzott orosz politika különösen azóta vált Ausztria-Magyarországra veszélyes, mióta — az 50-es évektől — Oroszország a déli panszláv, illyr stb. mozgalmakba russophil érzületet csepegtetett. Oroszország hatalmának növelése Ázsiában és az európai Törökországban még nem oly veszélyes, de ezen politika keresztülvitelében a déli, sőt északi szláv érdekeket beleosztani az orosz keleti kérdésbe, már élet kérdés Ausztria Magyarországra nézve. És Oroszország az utóbbi 2—3 évtized óta már erre törekszik és oda terelni iparkodik a panszlav mozgalmat, hogy ezek saját érdekeiket Oroszországgal azonositják, sajnos, de ismeretes, hogy ezen törekvés nem maradt eredménytelen. Még Oroszország nagyobb mértékben nincsen elfoglalva Azsiában, addig Ausztria-Magyarország nem igen képes ezen eredményt, — melyet a folytonos titkos, majd nyilt orosz agitatió még növel — megszüntetni, sőt hatásában saját javára nagy mértékben meg is gyengiteni, mert a vallás és nemzetiség két hatalmas fegyvere egyenesen orosz érdekeknek szolgál. Ily körülmények között Ausztria-Magyarországra felette fontos jelentőséggel bir egy oly időköz bekövetkezése, melyben Oroszország a panszláv mozgalom russophilisálására irányzott jelenlegi tevékeny működésében megakadályoztatik, az angol-orosz ázsiai viszály meghozza ez időt, legyen résen Ausztria-Magyarország, nehogy azt felhasználatlanul engedje lefolyni.

Dr. Sz. Gy.

KÜLFÖLD.

A lajántul rövid idő óta azon hir merült fel egész bizonyossággal, hogy a csehországi helytartó, Kraus báró a „Landtag“ ülései után visszahivatik Prágából, és hozza is teszik általában, hogy helyét a helytartósági palotában a feudalis főnemesség egyik tagja foglalná el.

A „Pest. Llyd“ azon hireit, mintha a közös hadügyi budget felemeltetnék, illetékes oldalról dementirozzák. A hivatalos cáfolat azt mondja, hogy az 1882-ik évi katonai budget előirányzatot csak is a közös miniszterek haza térése után, kik pedig augustus közepéig szabadságon vannak lehet megállapitani és ezután tartatnak csak majd meg a ministeri conferentiák is. Ebből világos, hogy mindennemü, a jövő évi budget felemelésére és különösen a hadügyi előirányzatról szóló hirek, tehát csak alaptalan combinatiók. Hasonlóképen a delegatiók üléseit is csak később, s valószinüleg október végén lehet magállapitani.

A két császár találkozását fejtegeti még most is az európai sajtó s azt általában ugy tekintik, mint az európai béke biztositását. Legkivált az angol sajtó nyilatkozik ezen értelemben. A „Times“ formális békezsolozsmát zeng hozzá, s a „Daily Telegraph“ pedig többek közt azt irja, hogy mindaddig mig Német- és Ausztria-Magyarország szoros szövetségben állanak, addig nem kell tartani attól, hogy valamely szárazföldi hatalom háborut kezdjen.

A prágai „Politik“ azt ujságolja, hogy az olasz király kérdést intézett uralkodónkhoz, hogy vajjon kellemes lenne-e látogatása Ischlben. A császár király erre azt válaszolta, hogy az olasz király látogatása mindenütt és bármikor magas örömére szolgáland. Ezen hir nem oly jelentéktelen horderejü, ha tekintetbe vesszük Olaszország azon törekvését, hogy a német-osztrák-magyar szövetség Olaszország hozzálépése által egészittessék ki.

—

Azon hirek, melyek Gambetta toursi utjáról szólnak nem a legkedvezőbbek a hajdani dictátorra nézve. A toursi lakosság meglehetős hidegen fogadta. Hazautaztában, sőt még Chateaudunben is, hová azért utazott, hogy a „Republ. Franc.“ szerkesztőjének Isambertnek jelöltetését támogassa, teljesen ignoráltatott. Toursban azt vélték tapasztalni, hogy a bankett-toast

A KELET TÁRCZÁJA.

A Retyezát megmászása.

— Amlacher J.-től. —

(Folytatás.)

Ilyen helyzetben csak nagyon is a helyén volt, egyik társunknak elpusztithatatlan humorja, s csak is ennek köszönhettük nagy részben, hogy sokkal könnyebben viseltük el a helyzet sanyaruságát. Vezetőinket nem hagyta el a hideg nyugalom perczre sem. Szó nélkül felmásztak a gunyhó tetejére, s kezdték a nyilásokat befödni, a szomszéd ól tetőről vett fenyőhéjakkal. Csakhamar védve voltunk legalább az eső ellen. A gunyhót fenyőgalyakkal szép tisztára kiseperték s a nehány fatörzs, mely ülésül szolgált, a tüz hely mellé tolva, helyet foglaltunk a vigan pattogó tüz körül, melynek enyhe melege csakhamar igen jól esett már majdnem megdermedt tagjainknak. Az oldalfalak hasadékai is, a menynyire épen lehetett, mohával betömettek s igy rövid idő mulva kellemes, enyhe légmérséklet terjedt el a gunyhóban. Mig ezután a társaság vándorszakácsa, a fennt emlitett pezsgő humoru társunk, hozzálátott, hogy vacsoránkat, pompás ürütokánt, elkészitse, addig vezetőink ledöntöttek nehány szál fiatal fenyőt, s azoknak ágait, nitka ügyességgel egymásba és egymás fölé fonva, nyughelyül egy pompás matráczot készitettek számunkra, mely ruganyosságra nézve bármely lószőrből készült matráczczal kiállta volna a versenyt. Ezalatt elkészült a tokán, s minthogy mindnyájunknál tisztességes éhség jelentkezett, derekasan hozzá láttunk. Vigan keringett a pompás marosmenti borral telt pohár, s a végén csapra ütött, hires szászvárosi 11-iki bor, a leghallgatabbnak is megoldá nyelvét. Képzelhető, hogy nem lenne érdektelen itt ismételni mindama tréfákat, a lehetséges és sok lehetetlenséget, melyeket itt, mint személyesen átélt dolgokat és kalandokat elmeséltünk. E helyett azonban okosabbnak tartom e szándékomtól elállani, s a helyett egyszerüen olvasóim kiváncsi részét báró Münchausen és a hirhedt amerikai, Barnum, memoirjairautalni. Ezalatt az idő jó későre járt. Künn a szél már rég elüzte a komor esős fellegeket, s a csillagok barátságosan fénylettek le a sötét kék égboltozatról. S midőn végre álomra hajtók fejeinket, azon tudatban tevők, hogy másnap kedvező időben folytathatjuk utunkat.

Alig szürkült még másnap s az éj sötét árnya lassankint kezdett elvonulni hegy és völgyről, midőn utnak indulánk. Az ut a meredek „Sipot“-ok oldalán vezetett felfelé, fenyők és alpesi lombcserjék között.

Soha sem feledhetem azon elragadó látványt, mely elénk tárult, midőn a napnak méltóságteljes tányérja hirtelen feltünt a „vervu lolaj“ felnyuló háta mögül. Pillanat alatt tüzes arany fényben állott előttünk a kopár csucsok hosszu láncza és mindenekelőtt a Retyezát csucs tompa pyramidja, megvilágitott, mereven felemelkedő falaival, és azoknak üregei és torkolataiban csillogott a sok évi fagyos hó, mintegy félig rejtett imposans gyémánt ék. Csak nehány pillanatig tartott e varázsló szinkép, azután a fény ott fenn halványodni kezdett, s ugy látszott, mintha egy folyékony arany-ér ömlene alá a szomszédos hegyek csucsaira, melyek fokozatos esésben a fensik csucsához füződnek, hogy ezeket megaranyozza és hogy a széles, kiterjedt porladozó hamv halmazokat, melyek a hegygerinczek legmagasabbjáról a legmélyebb völgy torkolatig nyulnak le, izzó lávaárrá változtassa. Alább a földön világos szürke ködfellegek hullámzanak, hasonlóan a viharkorbácsolta tenger hullámzásához, és elfedték szemünk elől ama világot, mely alattuk feküdt.

Három órai fáradságos lovaglás után elértünk végre azon pontot, hol lovainkról le kelle szállnunk. Egy kövekből összeállitott, faágakkal és földdel fedett primitiv alacsony gunyhóra bukkantunk, a melyet valószinüleg zergevadászok emeltek, s mely szükségben az idő viharai ellen medéket nyujthatott. Lovainkat két ember őrizetére bizva, megkezdtük a másik két vezetése mellett a tulajdonképeni hegymászást. A „kosztura retyezatuluj“ on, óriási kiterjedésü hegyoldalon voltunk, mely fenn merev hátgerinczbe fut, a mely egyenesen a Retyezát csucsához vezet. Illatos fenyő cserjék között folytatók utunkat a hegyen felfelé. A szivós alacsony kövér fü lábaink alatt nedves és nyirkos volt, és szegény kalauzaink bocskoraikkal gyakran tevének önkénytelen studiumokat az egyensuly theoriája és a föld vonzerejéről. Ujra meg ujra vadabb és göröngyösebbé vált az ut, kőmezőket és porhalmazokat kelle áthatolnunk.

Hangos örömkiáltással üdvözöltük az első biborveres alpesi rózsát, az alpesi flora királynéját, mely körülvéve ibolyaszinü alpesi csengettyü virág, kék harangvirág, veres és sárga-egérfül — virágokkal egy szikla tövében pompázott.

Végre elértük a kőromokkal fedett hegyoldal gerinczét, melyet a Retyezát csucs csak mintegy 250 meter magassággal mulja felül. — Önkénytelenül visszahökkentünk, mert mélyen lábaink alatt ásitozott egy borzalmas örvény, mely óriási hegykatlanban végződött, és melynek mélyén sötét tó volt.

(Folyt. köv.)

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizenegyedik fejezet.

A sebzett őz.

(Folytatás.)

Mr. Phillips némán követte őt, s mielőtt felényire felhaladtak volna azon lankás oldalon, hol a kocsit hátrahagyták volt, a társaság többi része is beérte őket, s nehány percz mulva sebessen robogtak Sataroga felé.

Az egész visszafelé úton s az ezt követő est folyamában ugyanazon merev természetellenes nyugalmat tanusitotta Gertrud. Egy párszor, mielőtt megérkeztek volna a szállodába, kérdezte tőle Gryseworth orvos, ha jól érzi-e magát, s mr. Phillips gyakran vetett reá szorongó pillantásokat. Még hangjának csengése is tompább lett, ugy hogy Emilia, midőn hazaérkeztek, azonnal azt kérdezte tőle

— Mi bajod van gyermekem?

De Gertrud azt felelte, hogy egészen jól érzi magát, s minden esti teendőit pontosan elvégezte, s barátai közül többektől elbúcsuzott, s midőn Gryseworthéknak is istenhozzádot mondott, ugy egyezett velök, hogy másnap reggel egy perczre még találkozni fognak.

Az avatatlanok szemei előtt Emilia nyugtalanabbnak látszott Gertrudnál, mert Emilia nem hagyta magát tévútra vezettetni, s Gertrud egész szenvedése az ő arczán tükröződött vissza, mit az jobban eltudott palástolni. Gertrud sem akkor nem birt öntudatával, hogy mi történt körüle ez este, sem később nem tudott visszaemlékezni felére sem az eseményeknek. Soha nem birta felfogni, mi tartotta fenn lelki erejét, képesitette őt arra, félig öntudatlanul végig játszani szerepét; hogy hogyan, sikerült neki elrejteni mások előtt a lelki kint, melyben szenvedett, mindezt nem tudta felfogni. Mindenre csak ugy emlékezett, mintha álmában történt volna.

Csak a késő éj óráiban, midőn Emilia már nyugodtan pihenni látszott, merészelte a kényszer aczél kapcsait, melyekkel szivét övezte, egy perczre meglaztani; de midőn aztán a korlát át volt törve, fájdalmának felduzzadt árja, egész erővel feltartóztathatlanul tört elő. Felkelt ágyából, s arczát egy törpe pamlag vánkosába temetve, mely az ablak közelében állt, áldás teli könnyüket sirt, mert szemeinek minden egyes kiomló csöppje enyhületet adott, sebzett lelkének.

Kora gyermeksége óta, soha sem sirt ily hosszasan és tartózkodás nélkül, s keblének lázas hullámzása, s a felszállt mély sohajok mutatták fájdalma mérhet-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

nak csak azon passusa aratott tetszést, melyben Grévyt és a 363-akat dicsérte, mig alkotmány revisiót kérő nyilatkozatát csendes morgással fogadták volna, — legalább igy nyilatkoznak a monarchista és revisió ellenes hirlapok. De azt constatálnunk kell mindamellett, hogy Gambetta programmját még az eddig Gambettát pártoló lapok is erős birálgatás alá vették. Igy hiányosnak tartja eme beszédet a „Journal des Debats“ is és azt mondja, hogy semmi oka sem volt Gambettának, hogy a Cahorsban mondott programmját megváltoztassa s a toursi beszéd semmi alapos érvet sem tartalmaz az ellen. Ha Gambetta ezen alkotmány revisiót követelő beszédével a radicalisokat akarta megnyerni, ugy nagyon tévedett. Felszólalnak még ellene Clemenceau lapja a „Justice“ azért, hogy a vallási kérdést nem érintette, a „Rappel“ pedig a beszéd azon pontja ellen fordul, melyben a kormány hatalom megerősitése mellett nyilatkozott, s azt állitja, hogy Gambetta Bismarckot akarja copirozni s a parlamentarismus helyébe a mindenható államot akarja helyezni.

Minél tovább halad a választási mozgalom Franciaországban, annál inkább kitünik, hogy a republicanus többség számra nézve sokkal erősebb leend. 363 képviselő közül, a baloldalról eddig 103 mondott le a jelöltségről s a jobboldalról is naponkint lépnek vissza. Végre még a balközépből is lépnek fel képviselők, miut Leon Rémault és Germain, élesen hangsulyozott programmal és alkotmány revisiót, a birói testület reformját és az egyháznak elkülönitését követelik az államtól.

—

Az angol felsőház harmadik felolvasásban elfogadta az irországi „Landbill“-t. A lordok rendkivül siettek a vitával és 6 nap alatt bevégezték, melyhez az alsó háznak 6 hétre volt szüksége. Azonban a felsőház elfogadása még nem fejezi be végleg a bill sorsát, mert a lordok tetemes változtatásokat tettek rajta.

A Bradlaugh-affaire még folyton izgalomban tartja a politikai köröket. Bradlaugh panasza a rendőr ellen, ki őt tettleg bántotta, visszautasitatott. Választóinak azt irja Bradlaugh, hogy közelebbről ismét megkisérti elfoglalni helyét a házban.

—

Konstantinápolyban nemsokára napirendre kerül a pénzügyi kérdés. A hitelezők megbizottjai Konstantinápolyba érkeznek legközelebb és ez alkalomból sokan foglalkoztak az zal a kérdéssel, hogy mit kellene tennie a portának a pénzügyi helyzet javitása érdekében; de általában az a nézet uralkodik, hogy a török kormány nem fog gyökeres eszközökhez folyamodni, legfölebb abban az esetben, ha nagy pressiót gyakorolnának reá a hatalmak. A porta azonban tudja, hogy a nemzetközi bizottság kinevezése most nem lehetséges. Különben Bourke is levelet tett közzé a „Standard“-ban, a mely azt irja, hogy a hatalmak most semmit sem fognak tenni Törökország hitelezőinek érdekében. A porta hasznára is iparkodik forditani minden ilyesmit.

A porta politikáját, melyet a küszöbön álló tárgyalás alkalmával követni akar, két eszme vezérli. Mindenekelőtt tisztán kereskedelmi jelleget akar tulajdonitani a tárgyalásnak, vagyis a hitelezők megbizottjainak nem akarja megengedni az állam bevételeinek és kiadásainak kutatását sem a visszaélések megszüntetésének ajánlását. Továbbá azt reméli a porta, hogy az alkudozásnak az lesz az eredménye, hogy Törökország uj kölcsönt fog kapni. A kölcsön biztositéka gyanánt, hir szerint, a tripolisi bevételeket szándékozik fölajánlani a porta. Az angol és franczia biztosok Egyptom pénzügyeinek megvizsgálását 8·5 millió font sterling kölcsön kieszközlésével végezték. Sok török kormányférfi azt hiszi, hogy ennek a tárgyalásnak is az lesz a vége, sőt azt állitják, hogy kölcsön nélkül semmiféle megállapodás sem jöhet létre a hitelezőkkel.

Ez az áramlat a palotában uralkodik kiváltképen, mert a török miniszterek tudják, hogy uj kölcsönről nem lehet szó, ha a hitelezők megbizottjainak nem adatik meg az a jog, hogy foglalkozhassanak a pénzügyek javitását czélzó reformokkal, a melyek az uj kölcsön alapjául szolgálhatnak.

A szultánnak még azt is ajánlották, hogy ne engedje Konstantinápolyba jönni a hitelezők megbizottait, mert a biztosok, ha Konstantinápolyban lesznek egyszer, nagyon is sokat találnak kutatni, hanem hogy Párisban vagy Londonban tanácskozzanak a biztosok. Minthogy Bourke és Valfrey számára már szállást is készitettek a török fővárosban, Szaid pasa meggyőzte a szultánt, hogy e változtatás lehetetlen. A szultán bizottságot nevezett ki tehát, a mely érintkezni fog a hitelezők megbizottjaival. E bizottság elnöke Szerver pasa, tagjai pedig Joannes effendi, Gescher és Wattendorf, mind a három keresztyén. Szerver pasa utasitása azonban rendkivül zavart: majd azt mondják neki, hogy semmi esetre ne bocsátkozzék a belügyek tárgyalásába; majd száztéle tervet ajánlanak neki, a melyek alapján uj kölcsönt köthet. E zavarban lehetséges, hogy a hitelezők megbizottai még az egyezség alapját is kijelölhetik, ha erélyesen föllépnek.

A király körutja.

A külön udvari vonat, melyen ő felsége Bregenzbe utazott. 1 óra 15 perczkor ért Lindauba. A király fogadására az udvari teremben megjelentek Lajos herczeg, Ferdinánd toscanai nagyherczeg családjukkal; a földiszitett csarnokban Thurn-Taxis herczeg, Schleicher alezredes, lindaui parancsnok, Lossow polgármester, továbbá nagy közönség. Ő felsége a jelenvoltak hochkiáltásai közt kiszállván a kocsiból, a nagyherczeghez és Lajos herczeghez ment, megköszönve a fogadtatást, beszélt a herczeg gyermekeivel és megcsókolta őket. Ezután bemutattatá magának az ott levő bajor tiszteket. Husz percz mulva tovább utazott.

Bregenzben fogadtatása alkalmából a pályaudvar fényesen fel volt diszitve. Délután egy órakor már egybegyültek itt a testületek zenekarral; egy vadász diszszázad, a voralbergi lövészek egy százada; végre a főhatósági személyek: Widmann helytartó, Thun gróf hadparancsnok, Belrupt gróf tartományfőnök, Leisz herczegpüspök Brixenből, Fetz polgármester. Midőn az udvari vonat a határba érkezett, megdörültek az ágyuk. A vonat két óra után pár perczczel érkezet meg s lelkes hoch-kiáltások fogadták, mig a zenekar a himuszt játszotta. Ő felsége a pályaudvarban és künn megjelent nagy néptömeg hochkiáltása közt elhagyta a kocsit. A zajos ováczionak láthatólag örült. Midőn a zaj lecsillapult, ő felsége Widmann helytartó felé ment kezet adott neki, ugyszintén a brixeni püspöknek, Belrupt tartományfőnöknek, Thun grófnak is. — Belrupt tarományfőnök ezután üdvözlé ő felségét, köszönetet mondván neki, hogy ez országot meglátogatta, melynek már régóta hő óhajtása volt, hogy szeretett fejedelmét Voralberg földjén üdvözölhesse. Köszönetét fejezé ki az arlbergi alagut és vasut épitése által egy majdnem legyőzhetetlen akadály elháritásáért, mely mü a fejedelmi látogatás által nyer sajátkép szentesitést.

Ő felsége erre azt felelé, hogy régóta óhajtása volt hü Voralbergjét látni, melyben forró osztrák hazafiui szivek lakoznak. Örül, hogy az arlbergi vasut által az ország anyagi érdekei elő fognak mozditatni; ő különös érdekkel viseltetik ez épités iránt s azért megfogja azt tekinteni. A szép időre vonatkozva, kivánta, hogy a mint most a nap szépen süt, ugy ragyogjon mindig a szerencse napja az országon. Ezután a polgármester tartott beszédet, kifejezvén Bregenz város hü érzelmeit.

Ő felsége a polgármesternek ezt mondá:

Már régen óhajtottam Vorarlberget viszontlátni; harmincz, sőt harminczhárom éve, hogy itt voltam; ez évben azonban lehető volt óhajtásomat teljesedve látni.

Ezután ő felsége a tömeg ujjongása közt nyitott udvari kocsiban a városba hajtott. Bregenz város tele van idegenekkel. A vasutakon és kocsin érkezőkön kivül számosan jöttek a bodeni tavon hajón, részint vorarlbergiek, részint württembergiek. A városnak igen szép képe van; gyönyörü fekvését most a pazar diszitmény még emeli. Ő felsége az Oesterreichische Hofba szállt. A város kiilágitása egy ily kicsiny helységhez képest meglepő. — Az utczákon ezer és ezer ember bámulja a gyönyörü látványt. A tavon milliónyi sugár csillog. A király 9 órakor Widmann helytartóval körülkocsizott a városban; a nép mindenfelé lelkesen üdvözlé. A világitás előtt diszebéd volt melyen Bregglas br. bajor főkamarás is jelen volt. Ebéd után a király cerclet tartott, melyen minden egyes meghivottat külön megszólitott.

Este a badeni tavon gondolázás lesz. Az arlbergi alagutba a nyugati kapunál Langau állomásról fog a király bemenni. — Stubenben lesz a reggel. Ezután a király Sz.-Antonba megy és az alagutat keleti részén is megtekinti. — Bludenzben a „Post“ fogadóban lesz lakása.

Hogy fogadják a czárt.

Moszkvában valódi komédiát üztek a czárral tanácsosai. Felöltették vele Nagy Péter ruháját; naponkint körmenetet rendeztek a Kremlben álló templomokban, melyek mindegyikében valami szent tárgyat őriznek. A vidékről felcsődittettek egy egész rakás küldöttséget, a melyek a nép nevében maszatos kezükkel kenyeret és sót nyujtottak át az uralkodónak, azzal a biztositással, hogy milyen boldognak érzi magát az orosz nép, hogy az atyuska visszatért körébe s bizonyosan biztosan fogja magát érezni romlatlan népe között.

Ezek a romlatlan emberek Kitaigorodból, Moszkva ősrégi városrészéből, engedelmet kértek, hogy a czárt a nagy Kremltéren, az ablakból nézhessék. Meg is engedték nekik, de mikor nem hullott a várt kopekeső, mely a czárok utazása alkalmával rendesen be szokott következni, oly éktelen orditást vittek véghez a czár jelenléte daczára, hogy csak nagy bajjal tudták őket onnan eltisztitani. Ignatiev ezért megtiltotta a lapoknak, hogy ne közöljenek részletes jelentést a moszkvai dolgokról.

Kosztromába, a Volga mellett, az ottani szentnek tartott szerzetes kolostorba sok szerzetes zarándokolt. A meleg miatt a szerzetesek födeles kocsin mentek s mindegyik egy-egy leányt hozott magával, hogy azok is részesülhessenek a nagy szerencsében, hogy a czárt láthassák. A czár maga elé bocsátotta a zarándokcsapatot; de az egyik szerzetes-küldöttség oly vutki-szagot terjesztett maga körül, hogy az udvarnak vissza kellett vonulnia. Természetesen erről sem volt szabad a lapoknak szólniok.

Midőn a czár Kitaigorodot, az ipar- és kereskedőtelepet meglátogatta, megint nagy tolongás és zavar keletkezett, melyen a cserkeszek kancsukával segitettek. Ezalatt azonban az árubódékban kiállitott tárgyak egy harmada szőrön szárán eltünt.

A körjegyzők közgyülése.

A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egylete tegnap tartotta Budapesten közgyülését.

Kuncze Imre egyleti elnök a gyülést megnyitván, a megyék küldöttségeinek igazolására 3 tagu bizottság választását ajánlja. A megválasztott bizottság visszavonul, a megbizó leveleket megvizsgálja s jelenti, hogy 24 megye részéről 56 küldöttel 1770 községi jegyző van képviselve.

Barta László inditványozza körjegyzőknek a biztositó társulatokkal való szövetkezést. Mint hogy a biztositó intézeteknek a körjegyzők nagy szolgálatot tesznek, Barta László erkölcsi kötelességnek tartja, hogy ezek a szegény jegyzők családjai, vagy özvegyei iránt szintén tekintettel legyenek s a jegyzői segyélyegylet pénztárához bizonyos összeggel vagy stipendiummal járuljanak.

A trieszti biztositó-társaság az egyletnek 200 frt évi stipendiumot készadni, ha a körjegyzők közül 20 egyén ügynökül vállalkozik. Ha az ezek által kezelt egy évi készpéuz-dij á 4000 frtot meghaladta, további 200 frtot ad minden évben az egyletnek.

Minthogy az ajánlat fölötti vita közben egyik körjegyző nyilatkozott, hogy a franczia biztositó-társaság hasonló módon 1000 frtot kész adni, hosszason tanácskoztak a fölött, nem lenne e czészerü az összes biztositó intézeteket a versenyre felhivni.

A közgyülés abban állapodott meg, hogy az ügyet a jegyzői egyletekkel fogja közölni, s csak azután fog határozni.

Tárgyaltatott Dobozi István inditványa: Határozza el a közgyülés, hogy jövőre a közgyüléseket oly felolvasások tartásával köti egybe, melyek a közjegyzői kar irodalmi munkásságát feltüntetik és a kar társadalmi állását és hivatását jelzik. Ennélfogva minden közgyülésen a közigazgatási szakmába vágó munkával és a közigazgatási téren érdemeket szerzett jegyző, esetleg közigazgatással foglalkozott s elhunyt jelesek fölött tartassék emlékbeszéd. — A közgyülés a központi választmány ajánlata folytán az inditványt elfogadta. Tárgyaltatott Szentgyörgyi József mosonymegyei jegyző inditványa, hogy a vételárfelosztásnál a kincstárt a körjegyző, s ne ügyvéd, képviselje. Az inditvány elejtetett.

Bodó Sándor jegyző inditványozza, hogy a pénzügyministerhez kérdés intéztessék, vajjon a kisajátitási ügyeknél melyik fél tartozik az illetéket fizetni; de minthogy az ilyen ügyletek nem saját akaratból folyó ügyletek, kéressék fel a minister az ilyen illetékek eltörlésére. Az inditvány helyeslésssel fogadtatott.

Barta László inditványa, mely szerint a községi törvények reviziója tárgyában memorandum készittessék, mely a képviselőház elé terjesztendő lenne, elfogadtatott.

Berán József szolgabiró, mint az erdélyi 15 jegyzői egylet megbizottja, inditványt terjeszt elő, hogy mivel az általa képviselt egyletek a központi egylethez 3 kiküldöttel csatlakozni kivánnak, az ideutazás költségeinek megtakaritására fiókegylet alkottassék Erdély számára. — A közgyülés szivesen s lelkesülten veszi tudomásul az inditványt, s Berán eddigi működését lelkes éljenekkel jutalmazza.

Más apró inditványok tárgyalása s a napirend elintézése után az elnök a gyülést berekeszti.

A közgyülés befejeztével az összes küldöttségi tagok társas ebédre gyültek össze a Szikszay-vendéglő első emeleti termében.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. augusztus 9.

Helyi hirek.

— **Csőstől** . . . Egy hét óta Kolozsvárt minden nap hoz valami uj hirt, szerencsétlen emberek kétségbeesett tettéről. Megkezdte a sort a mult hét elején egy katona, a ki főbe lőtte magát. Jól talált, keveset szenvedett, s rohamlépésekben haladt a felé a másik világ felé, a melyet jobbnak, könnyebbnek rajzol a hivő képzelete. Másodiknak a szinház egyik kardalnoknője következett. Gyufafőt olvasztott fel vizben s megitta. Észrevették s mentik azóta folyton. Egy-egy perczig eszméleténél van, azután elborul ismét. Ma azt hiszik, hogy tán jobban lesz, holnap a percz bekövetkeztét ügyelik, mely megszabaditja a szegény leányt kinjaitól. Sorban jött a Szombathelyi esete s Temesvári uram, ki Zakariáskodik Kardosfalván. Majd Hédert az öngyilkos orvosnövendéket teszik a földbe, nem hantolván be a sirját azért, hogy melléje fektessék másnap a leányt is, ki nem élhetett el nélküle. Közben egy másik katona irányozza szivének a fegyvert. Reszket a kezében a gyilkos szerszám, s csak a karát lövi el. Le is vágják a sérült részt főből. Nem is szólunk a kisebb esetekről, a megőrült szegény hidelvei leányról stb. Igen sok ez nekünk! s ha interpellálni lehetne az ember sorsát intéző hatalmat, szeretnők megkérni — elégelje meg már. Nagy városnak jellemvonása ugyan az öngyilkosságok bő száma. Ez uton azonban mi nem vágyunk a nagy városok dicsőségére.

— **Krasznai Mihálynénak** szombaton lesz a jutalomjátéka. A „Jómóduakat“ adják, melyben Krasznainénak igen jó szerepe van. Krasznainé nyers szinekben szeret ábrázolni. Mi, kik láttuk azt a finom csalónőt, kit Prielle Kornélia csinált Szederváry Kamillából, azt a raffinirt asszonyt, ki számításból gonosz; és láttuk Krasznainé Szederváry Kamilláját e sokkal nyersebb, durvább, de nem kevésbbé igaz szinekkel rajzolt alakot, kit üz a nyomorusága, melyből, mert egyszer belé ment, már nem tud kiszabadulni, de ki különben alapvonalában nem a megutálásig gonosz asszony — mi nem tudjuk, melyik ábrázolás a jobb. Mindenesetre a Krasznainé alakitása olyan bevégzett derék alakitás, hogy a Priellével szemben is megállja az összehasonlitást. A „Jómóduak“ Miszlókainéja szakasztott testvére alapvonalában a „Proletárok“ gyászos özvegyének s alig van Krasznainé asszonynak szerepe e kettőn kivül, melyben izmos tehetséget jobban bemutathatná. Hisszük, hogy szombaton, minél nagyobb közönség fogja megnézni; hisszük, is óhajtjuk is.

— **Nemzeti szinház.** „A járvány“ czimü vaskos német bohózatot adták tegnap. Maga a bohózat olyan nehézkes, élczeiben durva termék, hogy alig érdemelné meg, a játékrendre vételt, azonban egy két genre alakja van, — éles bár, de nagy ügyességgel festett, — melyekre nekünk igen jó erőink is vannak. Ilyen a lármás nyugalmazott őrnagy alakja, mely Szentgyörgyi kezében kitünő helyen volt s ilyen az exszinész Rehbock, kit Gabányi, nagy bravourral személyesitett. Uj tehetséget is láttunk tegnap. Altréd hadapródot játszta tegnagp Zilahi. A hadapród gyermek. Félig sejt, félig tud holmit. Tart a bátyjától, fél az anyjától, de reszket az őrnagyától. A lovagiasság és a kötelesség között huzogatja gyermekfejében a határvonalat. Esetlenkedő, de jó szivü, szolgálatkész. Sok comikum van az alakjában s Zilahi kiaknázta ügyesen a kinálkozó helyeket. Ugy látjuk, hogy Zilahy tévedésben van saját tehetsége iránt. Untalanul szerelmes hősökben próbálkozik a félreismerhetetlen rosz siker. Szereplése Csongorban valóságos merénylet volt a szinmüvészet ellen s a Notredami toronyőr Phőbusát, mesterség ugy tönkre tenni, a hogy ő tette. Első felléptekor, hogy a csavargó dalnokot játszta, vagy mikor a Csókban a hamiskás legényt: az ébresztett bizalmat kifejlődhető tehetsége iránt, a mi comicai elem vala ábrázolásában. Tegnap kétségen kivül győzött meg, hogy a comikum az a tér, a hol Zilahyra babérok várnak. Természetes önkényt ömlő humor van játékában s olyan jó mesterek mellett, milyenek a kolozsvári szinháznál vannak, Zilahy nem csekély eredményeket érhet el. Ajánljuk figyelmébe ejóakarattal elmondott tanácsot; ajánljuk, ne pazarolja az idejét olyan szerepekre a, melyekre nincs vocacziója, addig mig más téren sikereket pródukálhat.

— **Az öngyilkos.** Héder Imre orvosnövendékről ma egyik tudósitónk szomoruan érdekes dolgokat beszélt nekünk. Hédernek maniája volt az öngyilkos gondolatokkal való tépelődés. Valami bánat rágódott a lelkén évektől óta, s hogy felejtsen, rendetlen életet folytatott. Ha aztán csak valamicskét ivott, eltogta a vágy, hogy lerázza magáról az élet terhét. Mig Budapesten volt, azalatt kétszer tett öngyilkossági kisérletet. Egyszer a Dunának ment s a rendőrséggel gyült meg érte a baja. Kolozsvárt két év alatt háromszor kisértette meg, hogy elveszitse magát. Mint orvosnövendék hozzáfért az orvos szerekhez s folyton hordott magánál mérget. — A leány, a kit szeretett, egyszer akkor vett el tőle egy adag morphiumot, mikor borba akarta önteni, hogy megigya. Ezt az elragadott gyilkos anyagot eldugta a szép és vidám leány, ugy, hogy nem tudták megkapni. Vasárnap este, az tán mikor tudomást vett arról, hogy Héder elölte magát, bevette a dugdosott mérget s utána ment ő is. Héder pénteken d. u. 1 órakor ivott meg 2 gramm morphium-oldatot. Akkor asztalhoz ült és irni kezdett. Az első sorok tréfásak. Sajnálatát fejezi ki, hogy a másnapi rapporton (Héder katonai szolgálatra beosztott önkénytes volt) nem jelentheti magát „egészségesnek“ a t. cz. regiments artz.-nak. Aztán komolyan tiltakozik az ellen, mintha ő nem volna teljesen eszméleténél. Hazugság az — ugymond — hogy elveszti az eszét az. ki öngyilkosságot követ el. Ő teljesen józan, s ép észszel biró. Leirja a tüneteket, melyeket érez. A lábait elfogó zsibbadást, látásának homályosodását s a nehézséget fejében. A szivar jól esik „soha sem esett jobban.“ Még két órakor — tehát a felette nagy adag méreg bevevése után egy teljes órával is — értelmesen és biztos kézzel teszi meg a jegyzéseket, Egy félóra mulva reszketni kezd kezében a toll s aztán mind kuszábbak lesznek a sorok, mind olvashatatlanabbak a betük, mig végén csak erre-arra dobált reszketeg vonalak foglalják el a papir alját. Három órakor — mikor észrevették a boldogtalan ember tettét, már nem lehetett segiteni rajta. Az érdekes irat a katonai hatóság kezében van.

— **Szombathelyi Béla** állapotában egész váratlanul komolyabb fordulat állott be. Ma reggel igen heves foku láz állott be, melynek következtében a golyó eltávolitását ismét el kellett halasztani. A tulajdonképeni lőcsatornát csak ma fedezték fel. Nagyfoku genyedés lépett fel, melynek folytán a kutasz egész a medencze csontig hatolt be, s az orvosi vizsgálat még a medencze csonton magán is horpadásszerü árkot tüntet tt ki, melyet valószinüleg a golyó ütődése képezett. A golyó fekvését most már nem lehet biztosan megállapitani, miután, az a mai tünetek folytán, igen mélyen fekszik, sőt minden számitás szerint valahová a környezetbe futott le. A kezelő orvos ma a sebcsatorna mélyéből egy kis csomó papirt és szöszt távolitott el, mely hihetőleg a gólyóval furódott a sebbe és talán ez szülte a jelentékeny genyedést. Az orvosi gyógykezelés e szerint tehát most mindenekelőtt a láz erélyes leküzdésére s a sérült részek localis kezelésére szoritkozhatik. S a ma fellépett tünetek szerint, a beteg felgyógyulása, az előre számitottnál jóval hosszabb időt veend igénybe.

— **Alapitványosok.** A kolozsvári rom. kath. finöveldébe az 1881—2. tanévre alapitványra felvétettek: Kőrözsi György, Veres Gyula,

---

lenségét. Minden más eddigi gondjait, jámbor önmegadással, s istenbe vetett bizalommal fogadta, s jó remény által bátoritva, előkészitette szivét azokra; de ezen hirtelen jött, váratlan csapás alatt összeroskadt, mint midőn a gyenge nyári növényt szétdulja a fagyos széllel jövő őszi zivatar.

Hogy Villi első szerelméhez hűtelenné lett, abban most legkevésbé sem kétkedett többé és ezen meggyőződéssel elveszitette egyetlen támaszát, s vezérét az életben. Treumann bácsi és Szullivánné, mindketten jóltevői voltak, s Emiliát még mindig legkedvesebb, leghűbb barátnéjának tekintette; de ezek mind többé, kevésbé az ő gondoskodására voltak utalva, kettő közülök, kik már régebb elköltöztek, már sokkal azelőtt csak is az ő fiatal karjaiban találtak támaszt, s a harmadik, az utolsó, ki megmaradt még számára, nem csak egészen reá bizta bizonytalan léptei vezetését, de e léptek láthatólag a sir felé vitték őt.

Kire támaszkodjék akkor Gertrud, ha egyedül marad? kit tekintsen fiatal, tapasztalatlan élete vezéréül?

Kihez forduljon bizalommal tanács, oltalom, támasz és szeretetért?

Kihez máshoz, mint Villihez? És Villi szivét másnak adta, s Gertrud nem sokára egyedül fog állani a világban.

Nem csoda tehát, ha sirt, sirt, mint kinek szive készül megszakadni, hogy sirt, mig könnyüinek forrása kiapadni látszék, s magát gyengének, betegnek, kimerültnek érzé; s most lassan felemelkedett, közeledett az ablak felé, hátrasimitotta homlokára omló nehéz hajfonalait, kihajolt a párkányzatra, s enyhületet keresve szivta be a hüvös éji lég üditő fuvallatát. Lelke nyugodtabbá vált, midőn szemeit az égre vetve, s az ott lobogó nyájas világokra, melyek oly édesen, s nyugodtan pillantottak le reá, a csillagokkal vélt társalogni. Ismét ugy tetszett neki, hogy azok szánják őt, s mint elhagyatott gyermekkora napjaiban azt suttogják neki:

— „Trudka, Trudka, te szegény árva kis Trudka!“

Lecsilapulva, s meghatva szánó tekinteteik által, csendesen térdre borult. Égre függesztett tekintete, összekulcsolt kezei az ihletett kifejezés arczán mutatták, hogy mint hajdan első néma imájánál, az akkor előtte még ismeretlen istenhez ösztönszerüen, most öntudatosan fordultak gondolatai.

Ekkor egyszerre egy kéz gyöngéd érintését érezte fején, hirtelen megfordult s maga előtt látja állni Emiliát, kiről azt vélte, hogy alszik, de kit a nyugtalanság nem engedett pihenni, s ki telve aggodalommal állt most mellette, mint a nehéz sohajok, melyek Gertrud kebléből előtörtek, s mit nem birt teljesen elnyomni, még fokozott.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sterszky Vincze, Kórodi Gábor, Lókodi Géiza, Kalmár Ede, Frink Lajos, Frölich Sándor, Bidiga István, Lenkes József, Szabó József, Vajna Vincze, Pongrácz Géiza, Incze István, Jankó András, Barla Gergely, Bocskor István, Antalfi Gábor, Vitich József, Erős Vilmos, Szölnai István, Balázs Ferencz, Kremnitzky Emil, Tömlő Lajos, Fogarasi Győző, Schupiter József, Szél Árpád, Fomeg Béla.

Akárolyfehérvárifinöveldébe: Koncsag Ignácz, Paál Venczel, Kovács Géiza, Pietsch Sándor, Molnár Dezső, Málnási Árpád.

Az udvarhelyifinöveldébe: Veress Lajos, Szabó Márton, Gáspár Lajos, Sándor János, Válencsik Ferencz, Hadnagy Mihály.

A csiksomlyói finöveldébe: Kovács Mihály, András József, Jakab Dénes, Horváth József, Albert Károly, Domokos Gyula.

Amarosvásárhelyi finöveldébe: Varga Antal, Abrahám, Ignácz Mike György, Mihálcz János, Burján István, Drágomán Antal, László János, Reich Lajos.

A kantai finöveldébe: Jakabos Gyula, Bögözi Antal, Csürös Imre, Csáky József, Budai János, Bartalis Ágoston, Székely Károly, Biró Sándor.

Előjegyeztettek: Menasági István, Balázsi Lajos, Mihály János, Pozsoni Miklós, Melozer Károly.

A nagyszebeni kir. rom. kath. Terézárvaházba felvétettek: Nyárádi Ida, Szőke Irén, Fazakas Gyula, Botos Kálmán, Páskuj Károly, Pap Gábor, Pfeifer Ede, Ágotha Miklós, Éltes Mózes, Maurer Béla, Kovács János, Szabó József, Murvai Károly.

Előjegyeztettek: Blasek Jenő Polácsek János, Lőrincz Bertalan.

— **Időjárás.** Európában: A nagy légnyomás (761—764) lassan kiterjed a kontinens nagy részére is; a depressio (759—790) az adriai tenger északi részénél többnyire derült, száraz, meleg. Hazánkban: Nyugati és keleti között többnyire északias mérsékelt szelek mellett a hőmérséklet nagyobb, a légnyomás kisebb lett. Az idő többnyire derült, a nyugati félben felhővel változó. Égiháborus jelenségek voltak: Besztercze-Bányán és Késmárkon, itt kevés esővel. — Kilátás a jövő időre: Hazánkban többnyire derült nappalok, a nyugati nagyobb félben borus éjjelekkel várhatók, itt kisebb hőmérséklet gyér helyi esők és égiháboruk mellett.

Hazi hirek.

— **Konvent gyülés.** A fővárosba már napok óta nagy számban érkeznek a vidéki, ausztriai, boszniai és herczegovinai szt.-ferenczrendi szeretetházak küldöttei, kik ma kedden tartják konvent-gyülésüket a budai ferenczrendiek zárdájában. A konvent tartományfőnök választására gyül egybe, kit felváltva magyar, német és szlávajku szerzetesek közül választanak. Különös, hogy a lajhántuli ferenczrendi zárdák a magyarországiakkal egy főnökség alatt állanak, minek az az oka, hogy a szerzetházak száma sokkal kevesebb, semhogy érdemes lenne e zárdákat különválasztani.

— **New-York** egyik legkeresettebb énekmestere jelenleg Korbay Ferencz hazánkfia, ki most Pozsonyban lakó anyjánál időzik. Korbay 1866—1871-ig tagja volt a nemzeti szinháznak, ez időben a Liszt Ferencztől kapott ajánlólevéllel kivándorolt Amerikába és ott csakhamar szép hirnévre és jövedelemre tett szert. Korbay édes anyjánál e hó végeig fog maradni s azután meglátogatja Liszt Ferenczet, szerencséje megalapitóját, kit a rajongásig tisztel.

— **Fogva tartotta a hulla.** Ungvárról irják „P. H.“-nak a következő rémes esetet: Egy Martinkovics nevü helybeli lakos néhány nap előtt este hirtelen roszul lett. Fia hozzá sietett, hogy ágyra fektesse őt, de e közben az apa meghalt. A halott azonban — hihetőleg az utolsó vonaglás görcsös rohamában — oly erővel tartá megszoritva a fiatal ember karját, hogy ez sehogy sem birt szabadulni. Képzelhető a fiu rémülete, melyet még az est sötétsége növelt. Segélykiáltására végre figyelmessé lettek a szomszédok, kik orvosért küldtek. Csak nagy nehezen szabaditá ez meg órákig tartott kinos helyzetéből a halott foglyát.

Vegyes hirek.

— **József császár emlékszobra.** Mugletzből távirják: A József-császár-ünnepélyt rendező bizottság elhatározta, hogy a József-császár-emlékszobor leleplezése e hóban fog megtartatni. Az ünnepélyen a környéken fekvő német városok és falvak lakói is részt fognak venni. Ez utóbbiak elhatározták, hogy a szobor talapzatát koszorukkal diszitik föl.

— **Emlékszobor II. Sándor cárnak.** Moszkvában nagyszerü emlékszobrot fognak állitani a meggyilkolt II. Sándornak. Európa valamennyi művészeit felszólitották a pályázatra, 6000, 4000, 3000 és 2000 rubelnyi dijak vannak kitüzve. Az elhelyezési tervek a külföldi orosz követségnél kaphatók.

— **Vilmos** főherczeg, a tüzérség főfelügyelője, Piskin át Gy.-Fehérvárra utazott. Az indóházban Paule államasfőnök fogadta. Mint nekünk irják, egy véletlenül arra tévedt czigány zenekarral ő fensége kivánatára csárdást huzattak. A főherczeg különben a magyar dalokat igen szereti. Az örkényi táborban tett szemléje alkalmával egyszer gyalog ment a csapattal a főherczeg a táborba, egyidejig némán haladtak. Egyszerre csak a főherczeg visszafordul s a mellette menő törzstisztnek azt az óhaját fejezi ki, hogy szeretne magyar dalokat hallani, melynek szépségéről már annyit beszéltek előtte. Az önkényteseknek, kik közvetlenül a főherczeg után masiroztak, se kellett több. Rögtön rágyujtottak tele torokkal a Klapka-indulóra: „Fel, fel vitézek a csatára.“ A katonák felvillanyozva szedegették lábaikat, s a főherczeg mosolyogva tekingetett vissza a bátran énekelő önkénytesekre s a tüzérekre. Rákerült a sor a „Hármat rikkantott már a rigó“, meg a „Piros, piros, piros“ nótára is, a mely után megjegyzé a főherczeg: „Dalolják el kérem még egyszer! e dal rendkivül szép.“ Persze az önkénytesoknek nem sok biztatás kellett hozzá. Igy értek szép énekszóval a táborba. Itt a tiszti pavillon előtt felállitott önkénytesekhez igy szólt: Önök ugyancsak kitünő dalosok.“ Ezzel rendeletet adott, hogy az önkénytesoknek a tiszti pavillon előtt teritsenek. Zenét rendelt oda s megengedte, hogy dalolhassanak. — A főherczeg a legkellemesebb emlékeket hagyta hátra az önkénytesek szivében.

— **Perzsiából.** A perzsa sah a Ramazanünnep alkalmából az ország nyugati határán állomásozó csapatok nagyobb részét szabadságolta s nem valószinütlen, hogy később takarékossági tekintetekből a hadsereg tényleges állománya felére szállittatik alá, kivált ha, mint már Teheránból jelezték is, az osztrák begyakorló tisztekkel nem ujitják meg többé a szerződést, mely ez év október havában lejár.

— **Uj találmány.** Peinture Bogaerts-nek nevezik és mar Európa és Amerika minden országára kizarólagos szabadalommal látták el. E találmány az olajfestmények sokszorositását eszközi, oly tökeletesen, oly hibátlanul, hogy a leggyakorlottabb szem is alig képes az eredetit a masolattól megkülönböztetni. Az uj eljárás nem a közönséges szinnyomat, hanem lemásolja a festményt a vászonra vagy fára, az utolsó ecsetvonásig ugy, a hogy eddig mechanikai uton nem lehetett. Robert, a brüsszeli kir. akadémiának tanára e találmányról azt irja: Nem voltam képes bámulatomat elnyomni, mely elfogott, midőn egyik festményemet ez uj sokszorositási mód által lemásolva láttam. Tökéletesen az eredeti olajfestmény! — Ha igaz, akkor a hires müvészek festményeit már tökéletesitett másolatban fogjuk falainkra akgathatni, nemcsak egyszerü szinnyomatban.

— **Hajótörések.** A Bureau de Veritas ez év junius havában történt hajótörésekről a következő kimutatást közli: összesen nyolczvan nyolcz vitorláshajó ment tönkre és pedig harmincz angol, tizenhat amerikai, öt franczia, kilencz norvég, hét német, hat olasz, egy belga, három hollandi, egy osztrák-magyar, egy spanyol, egy portugal, hat svéd és két orosz. Ezek közé bele van számitva tizenegy oly eset, melynél nem tudják, mi történt a hajóval. Azonkivül tiz angol és egy spanyol hajóról jelenti, hogy teljesen elvesztek.

— **Opium** kereskedés Amerikában. Az Amerikában nagy számmal letelepült chinaiaknak sikerült ott kedvencz mérgüket népszerüsiteni. San-Franciscoban kezdték és New-Yorkban folytatták. Főleg az előkelő hölgyek szivják az opium cigaretteket. A férjek és család apák nem is gyanitják, milyen veszedelmes mérget élveznek családtagjaik. Az opium sajátságosan hat az ilyen rendszerre, megbénitja az akarat erőt, gyöngiti az emlékező tehetséget és minden nemesebb érzést elől. A hölgyeken kivül leginkább az irók rabjai e vészthozó szenvedélynek, sőt politikusok és lelkészek is hódolnak neki. New-Yorkban a leghiresebb sebészek nem fognak nevezetesebb mütéthez, mielőtt egy adag opiumot nem szednének. Azt állitják, hogy ez tekintetüket élesiti, kezüket biztosabbá teszi.

— **Magyar gróf** kalandja Amerikában. A „Rozsnyói Hiradó“-ban olvassuk: Nagy veszélynek volt kitéve Audrássy Géza gróf a mult napokban. — Egy Amerikából gróf H.-tól érkezett levél szerint ugyanis a fiatal gróf utitársavaival elment a parirekre vadászni — vadlóvakat fogni lassoval (pányvával); a moustangok üldözésében azonban annyira elnyargalt társaitól, hogy eltévedt és 2 mond két napig bolyongott étlen-szomjan a pusztában; második nap az egyetlen nála levő tölténnyel egy nyulat ejtett el s annak kiszivott vérével csilapitotta le némileg éhségét és szomjuságát; az eltévedés napján azonnal keresésére indult körülbelül 150 fáklyás ember, egészen kimerült állapotban akadt reá másnap éjjel. Eredeti a mit az indiánusok e szerencséltenség okául előadtak, szerintök a grófot a rossz szellemek büntették meg igy, mert előleges figyelmeztetésük ellenére fehér lovat vett üldözőbe.

— **Szabad a párbajozás** — de csak katonáknak. A bécsujhelyi törvényszék előtt nem rég egy párbaj-ügy tárgyaltatott, mely Lux János főhadnagy és Merkl Ottó tartalékos kapitány közt folyt le. A párbajban, mely kardra volt, az előbbeni fején sulyos sebet kapott. Okot az adott a dologra, hogy Lux főhadnagy becsmérlő megjegyzést tett Merkl ellen ennek jelenlétében, mire ez, bár Lux jó barátja volt, kihivta. A bécsi hadparancsnokságnak egy nyilatkozata olvastatott fel a tárgyaláson, melynek tartalma az volt, hogy Merkl kapitány, Lux nyilatkozata után oly kényszerhelyzetben volt, hogy ha az elégtételkérést elmulasztja, ez által ellentétbe jön a katonai becsület követelményével, s állása, mint tisztté, tarthatatlan lesz. A törvényszék e nyilatkozat felolvasta után Merkl kapitányt fölmenté. Az indokolás kiemeli, hogy ha a vádlott nem tehetett másképp, katonai becsületének elvesztése nélkül, ekkor azt kelle tennie, a mit tett, s oly kényszerhelyzetben volt, melynek nem állhatott ellent. — Ez itélet nagy feltünést kelt a Lajthán túl, annyival inkább, mivel az előre láthatólag praecedensül fog tekintetni, s ennek következtében a katonatisztek büntetlenül párbajozhatnak, mig a polgári egyénekre a büntető törvénykönyv § a kérlelhetetlenül alkalmaztatni fog ezután is, mint eddig.

— **Párbaj** gróf és szinész közt. Párisból irják: A vigjátékirók sok nevetséget találtak ki a féltékenyek rovására, esetünkhez foghatót azonban alig. Tegnapelőtt adták az itteni operában Robert-le-diablet, melyben a közönség Jourdain tenort és Dufranc énekesnőt különösen megtapsolta. Másnap reggel a tenort két ur látogatta meg, kik Melun gróf nevében fegyveres elégtételt jöttek követelni tőle. Jourdain gondolá, hogy az urak bizonyára emeletet tévesztettek s kérdezé, hogy voltakép kit is keresnek. Jourdain urat, az operának tenorjat, mondák ezek határozottan, Melun gróf részéről, ki udvaról Dufranc énekesnőnek, kit ön tegnap az előadás néhány jelenetében a kellőnél szorosabban megölelt és a megengedhetőnél hevesebben megcsókolt; a gróf azért fegyveres elégtételt kér öntől. — A tenor megnevezte két segédjét és a pour parler k folytak tegnap egész nap. Ma délben végre az ügy békés uton ki lett egyenlitve; a gróf elállt a párbajtól a tenornak ma irásbelileg adott nyilatkozata után, hogy ezentul az előadasokban nem fogja Dufranc kisasszonyt sem a kellőnél szorosabban megölelni, sem pedig a megengedhetőnél hevesebben megcsókolni.

— **Szörnyü kacsa.** A santa-féi ujság oly csodát hirdet, a milyet még nem pipált Amerika. Azt mondja, Guadaljárában él egy ember, akinek zöld pikkelyes bőre van, mint a kigyónak és minden esztendőben — vedlik, akár csak egy vipera. Különben se szakála, se bajusza. Nemrég halt meg a huga, a kinek szintén kigyóbőre volt. E szegény hölgyet élete alkonyán az a szerencsétlenség érte, hogy csoda-bőre benőtte a szemét és föl kellett vágni, hogy láthasson. Gyászoló bátyját most ugyanez a sors fenyegeti. Kigyóbőrük pedig onnan van, hogy anyjok egyszer valami betegségében vipera-hust evett s ugy látszik, megterhelte a gyomrát.

CSARNOK.

Petőfi programmbeszéde.

A kis-kunokhoz.

(Julius 1848.)

Ez elég világosan van mondva, minden ember megértheti, sőt némelyek tán azt fogják rá mondani, hogy nagyon világos. Meglehet, de nem tehetek róla. Már az a jó vagy rosz szokasom megvan — mint vesszük — hogy mindig őszintén és himezés hámozás nélkül szoktam beszélni. Abban a pillanatban vágnám ki nyelvemet, a melyben nem ugy szólna, mint érez szivem. Egyébiránt ha az őszinteség hiba, ugy az nem az én hibám, hanem az egész magyar nemzeté, mely őszinte volt a világ teremtése óta, és én megvallom, nem akarok jobb lenni nemzetemnél, azt akarom, hogy legyenek meg bennem a magyar nemzet jó és rosz szokásai egyaránt, legyek tetőtől talpig magyar.

Igy gondolkodom én, azért nem csürtem csavartam a dolgot, hanem kereken kimondtam, hogy szándékom kereken követté lenni, ha megválasztotok, atyámfiai. Miért óhajtom épen azt, hogy ti válasszatok meg követnek? — azért, mert ez a föld, a melyen ti laktok, ez a szép Kis-Kunság, az én szülőföldem s bármily közel áll az ember szivéhez az egész haza, még közelebb áll az a hely a hazában, a hol született.

Megnyerem-e bizalmatokat, vagy nem? azt ti tudjátok és az isten . . . nem becsülöm tul magamat, nem akarok dicsekedni, de isten szent ugyse'! tehetségemhez képest tettem annyit a hazáért, különösen a köznépért, hogy bizodalmára érdemes legyek. Olvassátok el azokat a könyveket, a melyeket irtam, jó rakás; abból meg fogjátok látni, mennyire szerettem mindig a népet és pártját fogtam és küzdöttem érte. Könnyü most a nép barátjának lenni, most, mikor a nép az ur a hazában és a világon; de én már akkor barátja voltam a népnek, mikor azt még parasztnak hitták és megvetették s engemet szinte megvetettek és keserüséggel illettek, mint a nép pártfogóját. E fáradozásaimért egy jutalmat kivánok, azt a jutalmat kivánom, hogy olyan helyre állitsatok, a hol értetek tovább is fáradozhassak s a hol tán többet használhatok nektek, mint eddig használtam.

Szükségesnek láttam ezeket elmondani magamról a végett, hogy némiképen megismerjetek, hogy legalább tudjak, hogy ki és mi vagyok, a kik még nem tudták. Azt, hogy az ember igy nyilvánosan beszélget magáról, talán néminemü arczátlanságnak lehet nevezni. Jól van, nevezzétek arczátlanságnak, vagy a minek tetszik, de tudjátok meg: a magam hasznáért soha, senki előtt sem szólnék egy szót se, s ha most itt az arczátlanságig vetemedtem, ezt azon szent czél elérésének óhajtásából tevém, hogy a hazának szolgálhassak . . . ha ez a törekvés bün, ugy itt a szemem, köpjetek bele, itt a fejem, kövezzetek meg.

Ha valaki csakugyan dicsekedésnek veszi előbbeni szavaimat, ám vegye; megengedem hát, hogy olyan pimasz voltam, hogy hetven kedtem, de olyan alávaló soha sem voltam, hogy akárkinek is hizelkedjem. A legjobb alkalom volna rá most megszerettetni magamat veletek az által, ha az egekig magasztalnálak benneteket, hogy ti kunok, ti ilyen meg ilyen dicső, páratlan, hasonremek emberek vagytok. Ha én azt amugy hosszas kacskaringósan kikanyargatnám, tudom, nem esnék roszul egyiketeknek sem, sőt közületek többen megsimitanák a bajuszokat és a hajukat s azt mondanák: „enyje, mégis derék ember ez a Petőfi, tegyük meg követnek!“ Hanem azt korán se várjátok, hogy én titeket magasztallak, mert akkor szemtelenül hazudnám. Becsületemre mondom, hogy ti nem vagytok remek emberek, vagy eddig legalább nem voltatok. Marczius 15-éig az egész Magyarország nagyon szolgalelkü, kutyaalazatosságu ország volt és ti ebben a virtusban közelebb álltatok az elsőkhöz, mint az utolsókhoz. Gondoljatok csak vissza arra a Szluha kapitanyra, hogy süvegeltétek, hogy csusztatok masztatok előtte. Ah, ha eszembe jut, még most is szégyenlem magamat a ti nevetekben. A zsidók hajdan Mózes idejében az isten helyett egy arany borjut imadtak, de ti meg lejebb sülyedtetek, — ti egy ólomszamarat imadtatok. Azonban ez az idő lejart és remélem, hogy lejárt minden kére. Fölemeltétek fejeteket s fölteszem rólatok, hogy soha tobbé meg nem hajoltok semmitele ember előtt a kerek világon. Az isten az állatnak teremtet négy lábat, az embernek kettőt, azért, hogy egyenesen járjon embertársainak egyenest a szemeközé nézzen, — mert az ég alatt minden ember egyenlő, egynek sem szabad masokra lenezni, egynek sem szabad masokra fölnézni. Nem ismerek magamnál se kisebbet, se nagyobbat.

Ennyit akartam mondani, atyámfiai, ebből megitélhetitek, hogyan érzek és hogyan gondolkodom. Ha kedvetekre való vagyok, meg fogtok követnek választani, s akkor minden erőmet nagy és szent kötelességem teljesitésére forditom. Ha pedig meg nem választotok követnek, abból látni fogom, hogy különb emberetek akadt, mint én, s ez hazafiui szivem legszebb öröme lesz, mert fő ohajtásom, hogy én nálam minden ember nagyobb tehetségü és nagyobb buzgóságu legyen a magyar hazában, a mely haza, adja a magyarok istene, hogy mindörökön örökké éljen!

Petőfi Sándor.

KÖZGAZDASÁG.

Lesz-é jó ára idei gabonatermésünknek.

E kérdésre most még a legszakavatottabb egyének sem tudnak határozott feleletet adni. Abban mindnyájan megegyeznek, hogy e kérdésre az idei szeptember elején B-pesten megtartandó nemzetközi gabonavásár eredménye fog döntő feleletet adni.

Magyarországon az idei gabonatermés — a mint az eddigi adatokból következtetni lehet — minőségileg jó, mennyiségileg közepes. Azt is csak nem teljes bizonyossággal lehet állitani, hogy e közepes mennyiségü termés mellett is, bő feleslegjut a kivitelre.

Németországban az idei gabonatermés nem elégiti ki a fogyasztás szüségletét. Svájcz már rég időktől rendes fogyasztója volt a magyar liszt és gabonakivitelnek.

Minden attól függ, hogy ezen országokat gabonával ellátni: mennyire birjuk a versenyt Orosz- és Oláhországgal kiállani. Arról szó sincs hogy az orosz és oláh gabonát az emlitett piaczokról kiszoritsuk; Magyarországnak e tekintetben csak másodrendü szerep jutott; arról van szó, hogy ezt a szerepet megtartsuk, magunknak biztositjuk, t. u. i. Orosz- és Oláhország mellett magunknak helyet biztositsunk a külföldi piaczokon.

E körülmény adja magyarázatát annak is, hogy miért tették az intézők szeptemberre — némelyek szerint igen késöre — a b-pesti nemzetközi gabonavásárt. Addig ugyan is biztos adatok alapján számotvethetünk, hogy mihez tartsuk magunkat.

Természetes, hogy ezek szerint ősz elejéig nálunk a gabonának határozott ára nem lesz; a forgalom is szünetelni fog; de akkor legalább biztos ára lesz a gabonának, gazdáink nem lesznek a gabonaüzérekkel szemben a szerencsejáték koczkázatainak kitéve.

Nagybirtokosaink eddig nem vettek részt a b pesti nemzetközi gabonavásárokon; üzérekkel képviseltették ott magukat; de remélhető, hogy az idén már részt vesznek és ez a körülmény is nagy befolyással lezz arra, hogy az idei b-pesti nemzetközi gabonavásár az előbbieknél sikeresebb, jobb legyen.

A földmüvelés előnyei. Vannak, kik csupán a legrosszabb aratási éveket és a kelet s nyugat részéről mindjobban fenyegő verversenyt véve tekintetbe, azt mondják, hogy a földmüvelésnek mai napság már semmi haszna sincs. Itt azonban többtéle tényezőt kell tekintetbe venni. Svajcz ujonczozó bizottságai általában megegyeznek abban, hogy a földmüvelést üző cantonak erőteljesebb ujonczokat adnak, mint az iparüzők. Valóban lehet látni sok helyen 80 éves parasztokat az eke szarvánál s 90 éves parasztnőket a rokka mellett. — Naponként egy légfürdő a réten, egy gőzfürdő a kaszálón, egy frissitő fürdő a patakban, három szor étkezés a szabad ég alatt, s végre egy csendes nyugodt álom, mind oly dolog, melyek bizonyára érnek valamit. Általában jobb dolguk van a mezei napszámosnak, mint a gyármunkásoknak, a mennyiben azok jobban kijelölnek téli készletökkel, mint ezek heti bérökkel. A boroszlói Nord und Süd czimü havi folyóirat szerint Salford és Manchester városok munkás negyedeihen a részeg munkások száma a hét napjai közt következőleg oszlik meg: vasárnap 128, hétfőn 207, kedden 140, szerdán 87, csütörtökön 87, pénteken 125, szombaton (fizetési nap) 562. Ha ez adatokat tekintjük, érthető lesz előttünk, hogy mért becsülte oly sokra Sully, az éles tekintetü és emberszerető államférfi, a földmüvelést, következőleg nyilatkozva: A földmüvelés és a baromtenyésztés Francziaország két emlője, melyek több hasznot hajtanak, mint Péru aranybányái. M. F.

A budapesti árutőzde hivatalos árjegyzéki

1881. év augustus hó 9.

Ára 100 kilogrammnak Budapesten.

Buza: Bansagi — frt. kr. Tiszavidék —. frt. — kr. 12 frt 10 kr. Pestvidéki — frt — kr. 11 frt 85 kr. Fehérmegyei 12 frt — kr. 10 frt 10 kr. Bacskai — frt. — kr.

Magyar rozs 9 frt. 90 kr. 10 fr. 15 kr. Takarmány 7 frt. 40 kr. 6 frt 60 kr.

Árpa: 7 frt 55 kr. 9 frt 75 kr. Maláta 7 frt 75 kr. — frt — kr.

Magyar zab: 6 frt 10 kr. 6 frt 75 kr. Bánsági 6 frt — kr.

Tengeri: 5 frt 80 kr. 5 frt 90 kr. másnemü 6 frt 05 kr. 6 frt 10 kr.

Repcze: káposzta bánsági — frt — kr. — frt — kr. — frt — kr.

Magyar köles: 5 frt 65 kr. 6 frt 10 kr.

Szokvány: buza tavaszra szállitandó 11 frt 90 kr. 12 frt — kr. Buza szept—októberre szállitandó 11 frt 28 kr. 11 frt 70 kr. rozs tavaszra szállitandó — frt — kr. — frt — kr. Tengeri májusra—junius ra 6 frt kr. 6 frt 02 kr. Repcze káposzta aug.—szeptemberre szállitandó — frt — kr. — frt — kr. bánság ulius—agusztusra szállitandó — frt — kr. — frt — kr.

Szesz (nyers) 100 liter százalékként 33 frt $^3/_4$kr $33^1/_2$ frt.

A „Kelet“ magántáviratai.

(Magyar távirati iroda.)

Bregenz, aug. 9. Ő felsége tegnap délután a lövöldében 2 lövést tett és félórát töltve a lövészek között visszament a vendéglőbe. 5 órakor udvari ebéd volt, melyre hivatalosak voltak a toscánai nagyherczeg fő lövészmester, a lövészmesterek és a község előljárói. A lövész-egyletnek királyunk ezüst kávé servicet ajándékozott.

Zágráb, aug. 9. Filippovics táborszernagy a ma reggeli vonattal Bécsbe utazott. Az indóházbae a lakosság értelmisége gyült egybe, hogy az országos katonai parancsnoknak Isten hozzádot mondjon. Filippovics mélyen megindulva vált el a jelenvoltaktól, mire „zsivió“ kiáltások, dobpergés, zászlólobogtatás és a hadastyánok tisztelgése között a vonat megindult. Filippovics a lakosság minden rétegében a legjobb emlékben marad.

Bécs, aug. 9. Kalakaua király Párisba utazott.

Waschington, aug. 9. Garfield elnökön az orvosok végrehajtották a mütétet, mely igen jól sikerült.

Konstantinápoly, aug. 9. A porta minden intézkedést megtett, a postaügy gyökeres reformja érdekében.

Páris, aug. 9. A „Temps“nek irják, hogy Abdel Kader ifijabbik fia a szultánnal egyetértve átveszi őszszel az algiri fölkelés vezetését.

Prága, aug. 9. A „Politik“ arról értesül, hogy Umbertó olasz király élénk kivánságát fejezte ki; hogy királyunkat Ischlben vagy később Gödöllőn meglátogathassa.

Tunis, aug. 9. A rablóbanda kifosztott több helyiséget, az arabok magukat védelmezve, nehányat megöltek közülök. A francziák üldözik a rablókat.

Berlin, aug. 9. Zásztrován a zsidóüldözések megujulnak, tegnap nagy tömeg kövekkel hajgálta a zsidók ablakait és a zsinagógát, kiáltozva, hogy a zsidóknak Palesztinába kell menni.

Róma, aug. 9. Minden lap, mely a tegnapi garantia meetingről beszédeket közölt confiscaltatott.

Konstantinápoly, aug. 9. A „Vakit“ irja, hogy sokan, kik a magyar kormánynyal elégedetlenek, Törökországba szándékoznak vándorolni.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Magyar kir. államvasutak menetrendje. (Keleti vonal.)

Érvényes 1881. évi május hó 15-étől.

Nagyvárad—predeali irány Kolozsvártól.

Állomások		Gyors-vonat 202. sz. óra	Gyors-vonat 202. sz. percz	Személy-vonat 204. sz. óra	Személy-vonat 204. sz. percz	Vegyes vonat 262, 268, 288. sz. óra	Vegyes vonat 262, 268, 288. sz. percz	Menetjegy árak II. oszt. frt	II. oszt. kr.	III. oszt. frt	III. oszt. kr.
Nagyvárad (Vendéglő)	Elind.	3	25	5	00	6	50	6	29	4	49
M.-Telegd	„	3	56	5	42	8	17	5	31	3	79
Rév	„	4	31	6	24	10	00	4	36	3	12
Csucsa (Vendéglő)	„	5	28	7	28	12	41	2	96	2	12
Bánffy-Hunyad	„	6	01	8	05	2	13	2	06	1	47
Egeres	„	—	—	8	50	3	30	1	16	—	83
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	7	08	9	40	4	58	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	7	18	10	14	8	00	—	—	—	—
Apahida	„	—	—	10	36	8	37	—	55	—	39
Gyéres	„	8	30	12	04	10	54	2	14	1	53
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erk.	8	51	12	38	11	43	2	84	2	03
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	53	12	48	12	23	—	—	—	—
Maros-Ujvár	„	—	—	12	56	12	35	3	12	2	23
Felvincz	„	—	—	1	03	12	52	3	13	2	24
Nagy-Enyed	„	9	17	1	27	1	42	3	67	2	62
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erk.	9	33	1	47	2	17	4	24	3	03
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	40	2	07	3	00	—	—	—	—
Karácsonfalva	„	—	—	2	35	3	48	4	90	3	50
Balázsfalva	„	10	09	2	50	4	17	5	18	3	70
Hosszu-Aszó	„	—	—	3	07	4	44	5	55	3	97
Mikeszásza	„	—	—	3	23	5	15	5	92	4	23
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erk.	10	42	3	41	5	44	6	33	4	52
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	49	3	51	6	52	—	—	—	—
Medgyes	„	11	03	4	11	7	42	6	74	4	82
Erzsébetváros	„	11	25	4	44	8	45	7	48	5	34
Segesvár (Vendéglő)	Erk.	11	51	5	22	9	49	8	38	5	99
Segesvár	Elind.	12	11	5	32	10	33	—	—	—	—
Héjasfalva	„	12	26	5	50	11	15	8	79	6	28
Erked	„	—	—	6	28	12	19	9	45	6	75
Homoród-Kőhalom	„	1	29	7	29	2	00	10	56	7	54
Agostonfalva	„	2	04	8	18	3	53	11	58	8	28
Apácza	„	2	24	8	51	4	41	12	12	8	66
Földvár	„	2	44	9	23	5	37	12	33	9	09
Brassó (Vendéglő)	„	3	25	10	02	6	48	13	63	9	75
Predeal	Érk.	4	28			reggel		14	87	10	62

Predeal—nagyváradi irány Kolozsvártól.

Állomások.		Gyors-vonat 201. sz. óra	Gyors-vonat 201. sz. percz	Személy-vonat 203. sz. óra	Személy-vonat 203. sz. percz	Vegyes vonat 281, 261, 271. sz. óra	Vegyes vonat 281, 261, 271. sz. percz	Menetjegy árak II. oszt. frt	II. oszt. kr.	III. oszt. frt	III. oszt. kr.
Predeal	Elind.	1	09	—	—	—	—	14	87	10	62
Brassó (Vendéglő)	„	2	16	6	13	7	25	13	63	9	75
Földvár	„	2	44	6	52	8	35	12	73	9	09
Apácza	„	3	03	7	23	9	34	12	12	8	65
Ágostonfalva	„	3	18	7	51	11	00	11	58	8	28
Homoród-Kőhalom	„	3	52	8	41	12	48	10	56	7	54
Erked	„	—	—	9	41	2	49	9	45	6	75
Héjasfalva	„	4	54	10	15	4	01	8	79	6	28
Segesvár (Vendéglő)	„	5	07	10	32	4	29	—	—	—	—
Segesvár	„	5	12	10	52	5	23	8	38	5	99
Erzsébetváros	„	5	40	11	31	6	49	7	48	5	34
Medgyes	„	6	01	12	06	8	10	6	74	4	82
Kapus (Elágazás Nagy-Szeben felé)	Érk.	6	13	12	24	8	38	—	—	—	—
Kapus (Vendéglő)	Elind.	6	31	12	30	9	50	6	33	4	52
Mikeszásza	„	—	—	12	49	10	30	5	92	4	23
Hosszu-Aszó	„	—	—	1	05	10	54	5	55	3	97
Balázsfalva	„	7	03	1	25	11	39	5	18	3	70
Karácsonfalva	„	—	—	1	40	12	06	4	60	3	50
Tövis (Elágazás Gyula-Fehérvár felé)	Érk.	7	30	2	06	12	49	—	—	—	—
Tövis (Vendéglő)	Elind.	7	37	2	26	2	18	4	24	3	03
Nagy-Enyed	„	7	54	2	48	3	04	3	67	2	62
Felvincz	„	—	—	3	10	3	47	3	13	2	24
Maros-Ujvár	„	—	—	3	17	3	58	3	12	2	23
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé	Érk.	8	18	3	24	4	09	—	—	—	—
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	23	3	34	4	50	2	84	2	03
Gyéres	„	8	47	4	10	5	55	2	14	1	53
Apahida	„	—	—	5	38	8	11	—	55	—	39
Kolozsvár (Vendéglő)	Érk.	10	7	5	50	8	47	—	—	—	—
Kolozsvár	Elind.	10	17	6	28	8	20	—	—	—	—
Egeres	„	—	—	7	26	10	08	1	16	—	83
Bánffy-Hunya	„	11	32	8	12	11	38	2	06	1	47
Csucsa	„	12	05	8	54	1	25	2	96	2	12
Rév	„	12	50	9	52	3	56	4	36	3	12
M.-Telegd	„	1	17	10	27	5	43	5	31	3	70
Nagyvárad (Vendéglő)	Érk.	1	45	11	04	6	52	6	29	4	49

Kapus—Nagyszebeni szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1082. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1812. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Szem. von. 1801. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1811. sz. Minden nap óra	perc	Árak II.o. fr	kr.	III.o. fr	kr.
Kapus (V.) Ind.	11	19	Kapus (V.) Ind.	4	25	N. Szeben (V.) I.	3	58	N.-Szeben (V.) I.	10	05	6	19	5	85
N.-Szeben (V.) É.	1	41	N.-Szeben (V.) É.	6	50	Kapus (V.) Érk.	5	50	Kapus (V.) Érk.	11	57	8	33	4	52

Tövis—Gyulafehérvári szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1702. sz. Minden nap óra	perc	Vegy. von. 1712. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Szem. von. 1701. sz. Minden nap óra	perc	Vegy. von. 1711. sz. Minden nap óra	perc	Árak II.o. fr	kr.	III.o. fr	kr.
Tövis (V.) Ind.	2	39	8	20	Gy. Fehérvár I.	1	01	6	24	5	01	3	59
Gy. Fehérvár É.	3	11	9	10	Tövis (V.) Érk.	1	33	7	14	1	24	3	03

Jegyzet. A vastagabb ke retbe nyomatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig szá mitott éjjeli időt jelentik.

Kocsárd—Marosvásárhelyi szárnyvonal.

Állomások	Szem. von. 1602. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1612. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Vegy. von. 1801. sz. Minden nap óra	perc	Állomások	Szem. von. 1601. sz. Minden nap óra	perc	Árak II.o. fr	kr.	III.o. fr	kr.
Kocsárd (V.) Ind.	9	12	Kocsárd (V.) Ind.	5	00	M.-Vásárhely Ind.	9	07	M.-Vásárhely Ind.	4	38	5	31	3	70
Maros-Ludas „	10	08	Maros-Ludas „	4	08	Csapó-Radnóth I.	10	28	Csapó-Radnóth „	5	58	1	28	3	05
Csapó-Radnóth I.	11	13	Csapó-Radnóth I.	6	05	Maros-Ludas „	11	20	Maros-Ludas „	6	55	3	62	2	59
M.-Vásárhely É.	12	26	M.-Vásárhely É.	7	18	Kocsárd (V.) Érk.	12	14	Kocsárd (V.) Érk.	7	49	2	84	2	03

Felhivás pályázatokra.

A kolozsvár városi iskolaszéknek 31.32. számu határozata értelmében a város által ujonan beállitandó — s egyelőre két osztálylyal megnyitandó hidelvei **II. községi elemi vegyes népiskolájához a férfi tanitói**, valamint az **I. községi iskolánál** üresedésbe jött ideiglenes **segédtanitói** állomásokra pályázat nyittatik. Ennek folytán felhivatnak a pályázni kivánók, hogy felszerelt s saját kezüleg irt folyamodványaikat előbbi állomásra **f. év szeptember 15-ig**, utóbbira **augusztus 24-ig** alólirthoz adják be, mert ezen határnapon tul érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

A II. községi iskola tanitói fizetése **450 frt** és szállás; az osztályok szaporodtával a fizetése **500 frtra** emeltetik.

Az I. községi iskola ideiglenes segédtanitó fizetése **300 frt** és **100 frt** szálláspénz.

Megkivántatik a pályázóktól a néptanitói oklevél, keresztlevél, eddigi alkalmazásukról s netaláni müködésükről szóló bizonyitvány és erkölcsi bizonyitvány.

A megválasztandó tanitó köteles a II. községi iskolánál október hó 1-én; az I. községi iskolánál szeptember 1-én állomását mul hatatlanul elfoglalni s müködését megkezdeni.

A pályázók lakásuk s czimök pontos megjelölésére kéretnek.

Kolozsvárt, 1881. augusztus hó 5-én.

Finály Henrik,
felügyelő bizottsági elnök.

(362) 2—2

Sz. 6851—1881.

Árlejtési hirdetés.

A b. hunyad-hidalmási útvonalon 82—84 klmtr között történt két útcsuszamlás helyreállitására **f. hó 12-én** d. e. 10 órakor a megye házánál szóbeli árlejtés fog tartatni.

Kikiáltási ár 717 frt 42 kr. o. é.

Válalkozni szándékozók kötelesek az árlejtéshez hozzászólhatás végett a kikiáltási ár 5%-át bánatpénzül előre letenni, melyet vállalkozó a vállalati összeg 10%-ra kiegészíteni tartozik.

A részletes költségszámitás és feltételek az aljegyzői irodában addig is megtekinthetők.

Kolozsmegye alispánjától.

Kolozsvárt, 1881. évi augusztus hó 4-én.

Gyarmathy Miklós,
alispán.

(364) 2—3

A deési kiállitási érem. **Figyelemreméltó!** A sz.-fehérvári kiállitási érem.

Feketeerdői üveggyár
erdélyi főraktára Kolozsvártt

Hunwald Lipótnál

tart folytonosan nagy raktárt mindennemü közönséges fuvottugy a legfinomabb, külföldi gyárakkal versenyképes kristály metszett üveget, rosolis-, sör- és borivó garniturákat gyógyszertári ujabb mintáju üvegeket ajánlja továbbá:

külföldi és belföldi közönséges valamint

belgiai Solintábláit
hazai és csehországi porczellán és köedényt,

bécsi lámpa nagyraktár.

Tükröket, arany és diszes fa-keretben.
Első kolozsvári

üvegmetsző mühely,

ablak üvegezési munkák vállaltatnak, vidéken és helytt.

Hunwald Lipót,
B.-Magyar-utcza 4. sz.

51—52 (279)

FRANCZIA, ANGOL és NÉMET

GŐZ- és JARGÁNY

CSÉPLŐGÉPEKET

3 év alatt fizetendő, ajánl

GROSS ADOLF
NAGY-SZEBENBEN.

(322) 10—10

Csodálatraméltó a természet ereje,
hogyha az helyesen használtatik fel;
ép úgy kiálthatok fel én is és örömmel nyilvánitom önnek teljes szivemből köszönetemet, miután

Istennek hála legyen
az ön Winkelmayer-féle bojtorjángyökér Essentiája és kenőcse hajam kihullása és növésében segélyt hozott, ennélfogva kivánom, hogy a világ az igazat megismerje.

G. Kauffmann in Dukla.

Hét évig kopasz és szakáltalan
valék, midőn mint 24 éves fiatal ember már-már kétségbeesésig mentem. Az ön Winkelmayer-féle bojtorjángyökérszesze és kenőcsének használata után alig két hó elteltével bámulatra méltó dús hajzathoz és szakálhoz, melynek kinövésében kétséges voltam, jutottam. Köszönöm ezt az Istennek és a természet gyógyorejének. Önnek pedig köszönetemet, miután nemsokára Bécsbe megyek, szóval teendem meg.

J. Kandler, gépmunkás Budapesten.

Önnek Winkelmayer-féle bojtorjángyökérszeszéből üveggel elhasználva, parokámat, melyet egy évig viseltem, már eldobhattam és most oly hajam nőt ujból, mint milyen azelőtt volt. Ezen eredményről nállam mindenki meggyőződhetik.

J. Vendt, jószágtulajdonos,
Neusiedl bei Laa a. d. Tyaya, Alsó-Ausztriából.

Az ön valódi Winkelmayer-féle bojtorjángyökér szeszéből 2 üveggel hozattam es annak használata folytán daczára, hogy csak alig 20 éves vagyok, kevés napok elteltével nagyon szép szakállam nőtt. En nélfogva köszönetemet nyilvánitva, maradtam

ifj. Maguser Lorencz in Krapp (Krajna.)

Fogadja legőszintébb köszönetemet az ön Winkelmayer-féle bojtorjángyökér essentiájáért, mert annak 18 napi használata után egy nagy és szép szakálhoz jutottam. Csodálatraméltó készitményét, mint a legjobbat mindenkinek ajánlhatom.

Josef Berger Ritter v. Elg Bécsben.

Ezen, s több száz köszönő és elismerő levelek, melyek nállam eredetiben mindenki által megtekinthetők, a Winkelmayer-féle bojtorjángyökér essentia és kenőcs iránti minden további feldicsérést feleslegessé tesznek, miután a jó önönmagát megdicséri.

Árak:
1 üveg Winkelmayer féle bojtorjángyökér essentia . 90 kr.
1 tégely „ „ „ „ kenőcs . 50 kr.
1 üveg „ „ „ „ olaj . . 40 kr.

Postai küldeményeknél (készpénz vagy postautánvéttel) **csomagolásért 10 krral több.**

KÖZPONTI SZÉTKÜLDÉSI RAKTÁR:
J. WINKELMAYER, Bécs, VI. Gumpendorferstrasse 159.
Fiókraktár Kolozsvártt: SZÉKY MIKLÓS gyógyszertára.

☛ Hogy többféle hamisitások elkerültessenek, kéretik, hogy csak valódi Winkelmayer-féle bojtorjángyökér készitmények kéressenek és arra ügyelni, hogy a fennebbi teljes czég az üvegen rajta legyen. (323) 4—12

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.